

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.02.1976, sp. zn. 5 Cz 3/76, ECLI:CZ:NS:1976:5.CZ.3.1976.1

Číslo: 49/1977

Právní věta: Byl-li pracovník v kalendářním roce před vznikem nároku na náhradu za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání nebo při uznání plné (částečné) invalidity zaměstnán postupně u více organizací, nezjišťuje se jeho průměrný výdělek před vznikem škody ze součtů průměrných výdělků dosahovaných u těchto organizací, nýbrž rozhodným obdobím je tu jen doba od vzniku pracovního poměru, za jehož trvání nárok pracovníka vznikl, /1/ a výdělek v něm dosažený.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 20.02.1976

Spisová značka: 5 Cz 3/76

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu, Pracovní poměr, Pracovní úraz

Předpisy: 65/1965 Sb. § 194

§ 195 66/1965 Sb. § 30

§ 31 54/1975 Sb. § 32

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1977 sb. rozh.

Byl-li pracovník v kalendářním roce před vznikem nároku na náhradu za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání nebo při uznání plné (částečné) invalidity zaměstnán postupně u více organizací, nezjišťuje se jeho průměrný výdělek před vznikem škody ze součtů průměrných výdělků dosahovaných u těchto organizací, nýbrž rozhodným obdobím je tu jen doba od vzniku pracovního poměru, za jehož trvání nárok pracovníka vznikl, 1) a výdělek v něm dosažený.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 20. 2. 1976, [5 Cz 3/76](#))

Žalobou podanou u okresního soudu v Příbrami domáhal se žalobce E. S. vůči žalované organizaci náhrady škody z nemoci z povolání, a to rakoviny plic z ionizujícího záření. Později návrh rozšířil o nároky z další nemoci z povolání vasoneurosy. Požadoval náhradu za ztrátu na výděleku jednak po

dobu pracovní neschopnosti, jednak po jejím skončení při uznání plné invalidity, a to i do budoucna přiznáním renty, dále náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění. Při vyčíslení svých nároků vycházel žalobce ze svého průměrného výdělku za rok 1958, kdy naposledy u žalované organizace pracoval.

Žalovaná organizace navrhla zamítnutí žaloby s tím, že náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění poskytla žalobci ve výši celkem 40 000 Kčs, dále že mu zaplatila náhradu za ztrátu na výdělku po celou dobu pracovní neschopnosti a že od 6. 11. 1970 mu vyplácí rentu ve výši 133 Kčs měsíčně, představující rozdíl mezi invalidním důchodem a průměrným výdělkem za r. 1969.

Rozsudkem okresního soudu v Příbrami bylo žalobci přiznáno zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 32/1965 Sb. ve výši 8000 Kčs a ve zbytku byla žaloba zamítnuta.

K odvolání žalobce byl uvedený rozsudek zrušen ve výroku, jímž byla žaloba zčásti zamítnuta, usnesením krajského soudu v Praze a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí.

Dne 17. 10. 1971 žalobce E. S. zemřel a ve sporu dále pokračovala jako dědička jeho manželka H. S.

Dalším rozsudkem okresního soudu v Příbrami byla žaloba opět zamítnuta s odůvodněním, že nároky žalobce včetně náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a rozdílu mezi invalidním důchodem a průměrným výdělkem za rok 1969 byly organizací uhrazeny.

Krajský soud v Praze k odvolání žalobkyně potvrdil napadený rozsudek, pokud jím byla zamítnuta žaloba na náhradu ušlého výdělku po dobu pracovní neschopnosti poškozeného, a ohledně dalších nároků byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc mu vrácena k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí. Kromě toho připustil odvolací soud zpětvzetí žaloby ohledně nároku na odškodnění vasoneurosy, kterou onemocněl E. S., a nepřipustil změnu žaloby rozšířením o částku 60 Kčs měsíčně jako náhradu za ztrátu na vdovském důchodu H. S. Z odůvodnění rozsudku vyplynulo, že podle názoru odvolacího soudu vycházel soud prvního stupně při posuzování důvodnosti nároku na náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti správně z výdělků poškozeného za rok 1968 u n. p. I. a u n. p. Č. Zrušující výrok se podle obsahu odůvodnění týká náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, popřípadě při uznání plné invalidity poškozeného, poněvadž prý soud prvního stupně o tomto nároku vůbec nerozhodl.

Okresní soud v Příbrami rozsudkem pak znovu žalobu zamítl. Vycházel při tom ze závěru, že nárok na tuto náhradu nevznikl, když průměrný výdělek poškozeného zjištěný za rok 1968 činil 1541 Kčs a invalidní důchod spolu s vyplácenou rentou celkem 1631 Kčs měsíčně.

Krajský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Po doplnění řízení novými zprávami o výdělcích poškozeného v roce 1968 a po nahlédnutí do mzdových listů došel sice k jinému průměrnému výdělkem za rok 1968, avšak rovněž nižšímu než je částka 1631 Kčs. Při výpočtu průměrného měsíčního výdělku vycházel soud druhého stupně shodně se soudem prvního stupně z výdělků poškozeného dosahovaných v roce 1968 u všech tří organizací, u nichž byl v uvedené době postupně v pracovním poměru.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že oběma posléze uvedenými rozhodnutími krajského soudu v Praze, jakož i dvěma předchozími rozsudky soudu prvního stupně, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Z výsledků provedených důkazů v projednávané věci vyplývá, že u poškozeného E. S. byla zjištěna nemoc z povolání (rakovina plic) v prosinci 1969. Od 4. 12. 1969 byl také práce neschopen, a to až do 6. 11. 1970, od kdy mu byl přiznán invalidní důchod při nemoci z povolání ve výši 1498 Kčs čistého. V té době byl E. S. již v pracovním poměru u n. p. Č.; od žalované organizace odešel sice ze zdravotních důvodů, ale nikoliv pro vznik nebo ohrožení nemocí z povolání, nýbrž pro žaludeční obtíže. Ze znaleckého posudku doc. MUDr. S. pak vyplynulo, že nemoc z povolání, zjištěná u E. S. v prosinci 1969, rozhodně nevznikla před rokem 1968.

Z těchto zjištění došly soudy v zásadě k správnému závěru, že průměrným výdělkem E. S. před vznikem nemoci z povolání je ve smyslu ustanovení § 30 odst. 1 vládního nařízení č. 66/1965 Sb. ve znění nařízení vlády ČSSR č. 60/1970 Sb. /2/ výdělek za rok 1968.

V dalším však již soudy postupovaly na základě mylného právního názoru. Dovodily totiž, že byl-li poškozený v roce 1968 v pracovním poměru postupně zaměstnán u tří různých organizací, že je nutno vycházet ze součtu průměrných výdělků u všech tří organizací. Tak také postupovaly při výpočtu průměrného výdělku pro účely náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti i po jejím skončení.

Takovýto postup při zjišťování průměrného měsíčního výdělku byl však v rozporu s ustanovením § 30 odst. 1 dříve platného vládního nařízení č. 66/1965 Sb. ve znění nařízení vlády ČSSR č. 60/1970 Sb., podle něhož bylo třeba vycházet z hrubého výdělku, jehož pracovník dosáhl v organizaci (a nikoliv tedy v organizacích) v předchozím kalendářním roce, ale zejména s ustanovením § 30 odst. 3 citovaného vládního nařízení, které pro případ, že v rozhodném období dojde k trvalé změně základní mzdy, stanovilo, že se vychází jen z hrubého výdělku dosaženého od této změny.

V daném případě došlo k trvalé změně základní mzdy poškozeného v souvislosti se vznikem nového pracovního poměru u jiné organizace. Měly proto soudy vycházet pouze z průměrného výdělku dosahovaného u poslední organizace, u níž byl E. S. zaměstnán před zjištěním nemoci z povolání.

V projednávané věci soudy obou stupňů postupovaly při zjišťování průměrného měsíčního výdělku po dobu pracovní neschopnosti (§ 194 zák. práce v původním znění) a před vznikem škody pro náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti (§ 195 zák. práce ve znění zákona č. 153/1969 Sb.) s ohledem na to, že tento nárok vznikl až po 1. 1. 1970). Nevycházely však ze shora uvedených závěrů o zjišťování průměrného měsíčního výdělku a za podklad vzaly součet průměrných měsíčních výdělků poškozeného E. S. u více organizací, u nichž byl v roce 1968 postupně zaměstnán. Porušily proto svými rozhodnutími zákon v ustanovení § 194 zák. práce v původním znění a § 195 zák. práce (ve znění novelizovaném zákonem č. 153/1969 Sb.) v souvislosti s ustanovením § 30 odst. 3 a § 31 odst. 2, věta druhá, dříve platného vládního nařízení č. 66/1965 Sb. ve znění nařízení vlády ČSSR č. 60/1970 Sb.

Oprávněné stížnosti pro porušení zákona bylo proto vyhověno a napadené rozsudky byly podle ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř. zrušeny a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

1) Srov. nyní § 32 nařízení vlády ČSSR č. 54/1975 Sb.

2) Srov. nyní § 32 odst. 1 nařízení vlády ČSSR č. 54/1975 Sb.